

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
оподаткування
Протокол № 6 від 21.01. 2016 р.

**Програма
навчальної дисципліни
"Податкове планування"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладачі: к.е.н., ст. викладач Віннікова О. С.

Відповідальний за випуск
зав. каф. _____ Найденко О. Є.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Розвиток ринкових відносин в економіці України й формування конкурентного середовища об'єктивно вимагають впровадження нових підходів до управління податковими витратами на підприємстві. Нерівномірність і суттєвість рівня податкового навантаження, наявність «тіньового» сектору економіки призводить до диспропорційності конкурентних засад, зниження фінансово-економічних показників підприємства й економіки держави в цілому. В сучасних умовах першочергового значення набуває впровадження в діяльність підприємств податкового планування - системи заходів підприємства, спрямованої на максимальне використання можливостей чинного законодавства з метою законної оптимізації податкових платежів.

Навчальна дисципліна «Податкове планування» буде корисна майбутнім економістам, фінансистам, бухгалтерам тим, хто збирається здійснювати підприємницьку діяльність.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо оптимізації податкових платежів суб'єктів господарювання в рамках діючого законодавства.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

вивчення теоретико-організаційних засад податкового планування;
засвоєння основних принципів обґрунтування господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків;
набуття навиків самостійного складання проекту податкового планування.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес податкового планування.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні та практичні засади здійснення процесу податкового планування на підприємстві.

Пререквізити: вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Фінанси», «Податкова система», «Податковий облік та звітність», «Бухгалтерський облік».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

теоретичні основи, науково-поняттєвий та категорійний апарат податкового планування на підприємстві;

сучасні принципи та методи податкового планування, види та етапи податкового планування;

методику податкового планування;

методику обґрунтування господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків;

методичний підхід до складання проектів податкового планування.

вміти:

володіти методикою податкового планування;

здійснювати обґрунтування господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків;

будувати методичний підхід до складання проектів податкового планування.

складати проекти податкового планування за різними податками та зборами;

розраховувати показники податкового навантаження на підприємство;

визначати податкові ризики по альтернативних проектах податкового планування;

складати податковий календар та податковий план з урахуванням здійснених заходів податкового планування.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після
вивчення навчальної дисципліни**

Назва компетентності	Складові компетентності
Знати порядок та формулювати методику здійснення заходів щодо організації та методичного забезпечення податкового планування на підприємстві	Визначати податкове навантаження на підприємство
	Визначати схеми податкової оптимізації
	Застосовувати методи податкового планування
	Проводити аналіз податкового тягара з врахуванням оптимізаційних заходів
	Визначати кадрове забезпечення податкового планування на підприємстві
	Визначати матеріальне забезпечення податкового планування на підприємстві
	Визначати інформаційне забезпечення податкового планування на підприємстві
	Ідентифікувати ризики податкового планування на підприємстві
	Приймати господарські рішення щодо доцільності впровадження системи податкового планування на підприємстві
	Прогнозувати господарські рішення з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків
	Здійснювати податкове планування податку на прибуток
	Здійснювати податкове планування податку на додану вартість
	Здійснювати податкове планування інших податків і зборів
	Здійснювати міжнародне податкове планування
Здійснювати оцінку ефективності податкового планування	

Таблиця 2

**Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
«Податкове планування» за Національною рамкою кваліфікацій України**

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
<i>Тема 1. Податкове планування в системі загального планування підприємства</i>					
Використовувати інструменти податкового планування	Сутність податкового планування. Основні вимоги до побудови системи податкового планування	Основні елементи системи податкового планування	Використовувати інструменти податкового планування щодо формування політики податкового планування	Обґрунтування рішень щодо формування політики податкового планування	Самостійність у виборі інструментів податкового планування
<i>Тема 2. Ризики в заходах податкового планування</i>					
Використовувати інструменти податкового планування	Поняття та ідентифікація ризиків в заходах податкового планування	Основні види ризиків в заходах податкового планування	Ідентифікувати ризики в заходах податкового планування	Обґрунтування рішень з врахуванням ризиків в заходах податкового планування	Самостійність щодо ідентифікації ризиків в заходах податкового планування
<i>Тема 3. Принципи і методи податкового планування на підприємстві</i>					
Використовувати інструменти податкового планування	Сутність принципів і методів податкового планування на підприємстві	Основні принципи і методи податкового планування	Застосовувати принципи та методи податкового планування при складанні проектів оптимізації оподаткування	Обґрунтування рішень щодо застосування принципів та вибору методів податкового планування	Самостійність щодо застосування принципів та вибору методів податкового планування

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
<i>Тема 4. Види та етапи податкового планування на підприємстві</i>					
Використовувати інструменти податкового планування	Змістовна характеристика видів та етапів податкового планування на підприємстві	Основні види та етапи податкового планування на підприємстві	Визначати види податкового планування на підприємстві та послідовність дій у розрізі окремих етапів	Визначення заходів податкового планування у розрізі окремих етапів та видів податкового планування	Самостійність у визначенні заходів податкового планування у розрізі окремих етапів та видів податкового планування
<i>Тема 5. Методика податкового планування на підприємстві</i>					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків та їх реалізацію	Змістовна характеристика заходів податкового планування у розрізі окремих етапів	Основні заходи податкового планування у розрізі окремих етапів	Розраховувати податковий тягар та, здійснювати систематизацію податкових схем, вибирати проект податкового планування на основі критеріїв оптимальності, визначати ефективність заходів з податкового планування	Складання проектів податкового планування, вибір оптимального проекту податкового планування	Самостійність щодо складання проектів податкового планування та вибору оптимального проекту податкового планування

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
<i>Тема 6. Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві</i>					
Здійснювати заходи щодо організації та методичного забезпечення податкового планування на підприємстві	Ресурсне забезпечення податкового планування на підприємстві	Склад ресурсного забезпечення податкового планування на підприємстві	Організовувати ресурсне забезпечення податкового планування на підприємстві	Обґрунтування рішень щодо доцільності впровадження системи податкового планування на підприємстві	Самостійність щодо обґрунтування рішень відносно організації податкового планування осіб на підприємстві
<i>Тема 7. Податкове планування податку на прибуток</i>					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податку на прибуток	Інструменти оптимізації податку на прибуток	Схеми та проекти оптимізації податку на прибуток	Складати схеми та проекти оптимізації податку на прибуток	Обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації податку на прибуток	Самостійність щодо обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації податку на прибуток
<i>Тема 8. Податкове планування податку на додану вартість</i>					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації ПДВ	Інструменти оптимізації податку на додану вартість	Схеми та проекти оптимізації податку на додану вартість	Складати схеми та проекти оптимізації податку на додану вартість	Обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації податку на додану вартість	Самостійність щодо обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації податку на додану вартість

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
<i>Тема 9. Податкове планування інших податків і зборів</i>					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації інших податків і зборів	Інструменти оптимізації інших податків і зборів	Схеми та проекти оптимізації інших податків і зборів	Складати схеми та проекти оптимізації інших податків і зборів	Обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації інших податків і зборів	Самостійність щодо обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації інших податків і зборів
<i>Тема 10. Міжнародне податкове планування</i>					
Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень з врахуванням факторів оптимізації податків і зборів в міжнародних відносинах	Інструменти оптимізації податків і зборів в міжнародних відносинах	Схеми та проекти оптимізації податків і зборів в міжнародних відносинах	Складати схеми та проекти оптимізації податків і зборів в міжнародних відносинах	Обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації податків і зборів в міжнародних відносинах	Самостійність щодо обґрунтування рішень з врахуванням факторів оптимізації податків і зборів в міжнародних відносинах

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та методичні основи податкового планування

Тема 1. Податкове планування в системі загального планування підприємства

1. Поняття податкової політики підприємства, податкового менеджменту.

Поняття податкової політики підприємства та податкового менеджменту. Мотивація впровадження податкового планування на підприємстві: економічні, моральні, техніко-юридичні фактори.

2. Поняття податкового планування та податкового тягара підприємства.

Поняття податкового планування. Вплив податків на фінансове становище підприємства. Податковий тягар підприємства: методика розрахунку, вплив на впровадження заходів податкового планування.

3. Місце податкового планування в системі планування підприємства.

Відмінність між поняттями бюджетування податків та податкового планування. Схема реалізації та складові процесу бюджетування податків та податкового планування.

Тема 2. Податкові ризики в заходах податкового планування

1. Зовнішні та внутрішні ризики в податковому плануванні.

Законодавчі, організаційні, технологічні, комерційні, психологічні, соціальні ризики, ризики контролю та відповідальності. Порядок розрахунку ризиків та вплив на заходи податкового планування.

2. Законні та протизаконні способи мінімізації податків.

Поняття обходу податків, заниження бази оподаткування, приховування бази оподаткування.

Поняття ухилення від сплати податків. Критерії відмінності понять податкового планування та ухилення від сплати податків. Негативні наслідки застосування незаконних способів мінімізації податків.

3. Поняття та наслідки удаваного та фіктивного правочину.
Поняття та наслідки удаваного та фіктивного правочину. Зміст та

сутність судових доктрин: «сутність над формою», «ділова ціль», «угода по кроках».

Тема 3. Принципи та методи податкового планування на підприємстві

1. Загальні і спеціальні принципи податкового планування на підприємстві.

Загальні принципи податкового планування на підприємстві: принципи єдності (системності), участі, безперервності, гнучкості, точності.

Спеціальні принципи податкового планування на підприємстві: принципи законності, комплексності, оптимального співвідношення ризику та вигод, перспективності, альтернативності, натуральності.

2. Загальні методи податкового планування на підприємстві.

Методи: мікробалансів, графоаналітичних залежностей, матрично-балансовий, статистичні, розрахунково-аналітичний, нормативний, економіко-математичного моделювання.

3. Спеціальні методи податкового планування на підприємстві.

Методи: заміни відносин, розподілу відносин, делегування податків структурі-сателіту, використання офшорів, використання переваг міжнародних договорів, використання облікової політики, відстрочення податкового платежу.

Тема 4. Види та етапи податкового планування на підприємстві

1. Критерії відмінності податкового планування на макро- та мікрорівні.

Податкове планування на макро- та мікрорівні: сутність, критерії відмінності.

2. Класифікація видів податкового планування на підприємстві.

Класифікація видів податкового планування на підприємстві за сферою застосування, організаційною структурою суб'єкта податкового планування, організаційно-правовою формою суб'єкта податкового планування, характеру управлінських рішень, інструментарію. Стратегічне, поточне, індивідуальне, корпоративне, внутрішньодержавне, міждержавне, податкове планування з застосуванням податкових пільг, податкових «лазівок».

3. Етапи податкового планування на підприємстві.

Зміст та характеристика організаційно-підготовчого, дослідницького, планово-розробного та етапу практичної реалізації податкового планування на підприємстві.

Тема 5. Методика податкового планування на підприємстві

1. Інструментарій податкового планування.

Послідовність підбору даних для дослідження та оптимізації податкового поля підприємства.

Топологія та порядок систематизації схем оптимізації податкових платежів. Аналіз податкового поля підприємства, факторів податкових ризиків та систематизованих схем оптимізації податкових платежів.

2. Методика складання та підбір альтернативних проектів податкового планування.

Види проектів податкового планування. Методика складання та підбір альтернативних проектів податкового планування.

3. Порядок вибору оптимального проекту податкового планування на основі критеріїв оптимальності.

Критерії оптимальності в податковому плануванні: показники прибутковості проекту податкового планування, безризиковості проекту податкового планування, відсутності обмежень проекту податкового планування.

4. Порядок складання податкового плану та податкового календаря.

Поняття податкового плану та податкового календаря, процедура їх складання.

5. Моніторинг та коригування заходів податкового планування.

Порядок здійснення моніторингу виконання податкового плану. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на виконання податкового плану.

Порядок коригування заходів податкового планування під зміни зовнішніх та внутрішніх факторів. Аналіз результатів податкового планування.

Змістовий модуль 2. Організація податкового планування окремих видів податків

Тема 6. Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві

1. Методика обґрунтування доцільності формування системи податкового планування на підприємстві.

Організація ресурсного забезпечення податкового планування на підприємстві: кадрового, матеріального, інформаційного.

2. Структура та функції проектної групи з податкового планування.

Кваліфікаційні вимоги податкового менеджера. Порядок взаємодії податкової групи з іншими підрозділами підприємства: дирекцією підприємства, бухгалтерським підрозділом, планово-економічним підрозділом, підрозділом аудиту, юридичним підрозділом, підрозділом збуту, підрозділом постачання. Координація дій підрозділів підприємства стосовно заходів податкового планування.

3. Документообіг в рамках податкового планування.

Порядок організації документообігу в рамках податкового планування

Тема 7. Податкове планування податку на прибуток

1. Особливості податкового планування податку на прибуток.
Взаємозв'язок податків. Топологія складання схем податкового планування податку на прибуток.

2. Складання проектів податкового планування з податку на прибуток.

Складання основних, резервних та аварійних проектів податкового планування з податку на прибуток на основі спеціальних методів податкового планування: заміни відносин, розподілу відносин, делегування податків структурі-сателіту, використання офшорів, використання переваг міжнародних договорів, використання облікової політики, відстрочення податкового платежу.

Вибір оптимального проекту податкового планування з податку на прибуток.

3. Трансфертне ціноутворення та його вплив на податкове планування.

Поняття трансфертного ціноутворення. Методи визначення трансфертних цін для цілей оподаткування.

Тема 8. Податкове планування податку на додану вартість

1. Особливості податкового планування податку на додану вартість.

Топологія складання схем податкового планування податку на додану вартість.

2. Складання проектів податкового планування з податку на додану вартість.

Складання основних, резервних та аварійних проектів податкового планування з податку на додану вартість на основі спеціальних методів податкового планування: заміни відносин, розподілу відносин, делегування податків структурі-сателіту, використання офшорів, використання облікової політики, відстрочення податкового платежу.

3. Вибір оптимального проекту податкового планування з податку на додану вартість.

Критерії вибору оптимального проекту податкового планування з податку на додану вартість.

Тема 9. Податкове планування інших податків і зборів

1. Особливості податкового планування інших податків і зборів.
Особливості податкового планування податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Топологія складання схем податкового планування податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

2. Складання проектів податкового планування інших податків і зборів.

Складання основних, резервних та аварійних проектів податкового планування податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

3. Вибір оптимального проекту податкового планування інших податків і зборів.

Вибір оптимального проекту податкового планування податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тема 10. Міжнародне податкове планування

1. *Категорійний апарат міжнародного податкового планування.* Принципи територіальності та резиденства. Поняття податкового доміцілья. Принципи міста призначення та країни походження. Система податкових заліків та податкових кредитів. Застосування міждержавних угод про уникнення подвійного оподаткування в міждержавному податковому плануванні.

2. *Особливості індивідуального податкового планування.*

Суб'єкти, об'єкти та мета індивідуального податкового планування. Застосування трастів в індивідуальному податковому плануванні.

3. *Особливості корпоративного податкового планування.* Суб'єкти, об'єкти та мета корпоративного податкового планування. Особливості корпоративного податкового планування: поняття трансфертного ціноутворення, «шопінгу» міждержавних податкових угод. Основні операції по корпоративному плануванню: перерозподіл (диверсифікація) прибутку, заниження прибутку, утворення прибутку.

Застосування в податковому плануванні пірамідної структури транснаціональних корпорацій. Офшорні компанії. Торгово-закупів базові компанії: збутові базові компанії, закупів базові компанії. Базові ліцензійні компанії. Базові сервісні компанії. Кептингові страхові компанії.

3. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 3.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 3.1

Плани семінарських занять

Назви теми семінарського заняття	Програмні запитання семінарських занять
Тема 1. Податкове планування в системі загального	1. Наукові підходи до визначення поняття податкового планування на підприємстві.

планування підприємства	2. Наукові підходи до визначення поняття бюджетування податків на підприємстві.
<i>Тема 2.</i> Ризики в заходах податкового планування	1. Проблематика визначення критеріїв відмінності понять податкового планування та ухилення від сплати податків. 2. Способи мінімізації ризиків при здійсненні заходів податкового планування.
<i>Тема 3.</i> Принципи і методи податкового планування на підприємстві	1. Проблематика класифікації методів податкового планування. 2. Наукові підходи до класифікації принципів податкового планування.
<i>Тема 4.</i> Види та етапи податкового планування на підприємстві	1. Проблемні аспекти класифікації видів податкового планування на підприємстві. 2. Проблемні аспекти визначення етапів податкового планування на підприємстві.
<i>Тема 5.</i> Методика податкового планування на підприємстві	1. Наукові підходи до визначення методик податкового планування. 2. Проблематика аналізу податкового поля підприємства.
<i>Тема 6.</i> Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві	1. Наукові підходи до формування системи податкового планування на підприємстві. 2. Склад ресурсного забезпечення податкового планування на підприємстві.
<i>Тема 7.</i> Податкове планування податку на прибуток	1. Проблематика податкового планування податку на прибуток. 2. Проблемні аспекти складання схем податкового планування з податку на прибуток.
<i>Тема 8.</i> Податкове планування податку на додану вартість	1. Проблематика особливостей планування ПДВ. 2. Проблематика складання схем планування ПДВ.
<i>Тема 9.</i> Податкове планування інших податків і зборів	1. Проблематика визначення особливостей податкового планування єдиного податку. 2. Проблемні аспекти складання схем податкового планування з податку на доходи фізичних осіб.
<i>Тема 10.</i> Міжнародне податкове планування	1. Проблемні аспекти податкового планування із застосуванням офшорів. 2. Особливості «шопінгу» угод про уникнення подвійного оподаткування.

4. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння

необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)
<i>Змістовий модуль 1.</i> Теоретичні та методичні основи податкового планування	<i>Завдання 1.</i> Розробка заходів з мінімізації ризиків в податковому плануванні
	<i>Завдання 2.</i> Застосування загальних та спеціальних методів податкового планування
	<i>Завдання 3.</i> Розробка заходів з податкового планування в розрізі етапів податкового планування
	<i>Завдання 4.</i> Підготовка до складання проектів податкового планування
<i>Змістовий модуль 2.</i> Організація податкового планування окремих видів податків	<i>Завдання 5.</i> Складання проектів податкового планування з податку на прибуток
	<i>Завдання 6.</i> Складання проектів податкового планування з податку на додану вартість.
	<i>Завдання 7.</i> Складання проектів податкового планування з податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування
	<i>Завдання 8.</i> Складання проектів податкового планування з податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток в міжнародному податковому плануванні

5. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
Змістовий модуль 1.		
Теоретичні та методичні основи податкового планування		
<i>Тема 1.</i> Податкове планування в системі загального планування підприємства	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 2.</i> Ризики в заходах податкового планування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 3.</i> Принципи і методи податкового планування на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 4.</i> Види та етапи податкового планування на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 5.</i> Методика податкового планування на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
Змістовий модуль 2.		
Організація податкового планування окремих видів податків		
<i>Тема 6.</i> Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 7.</i> Податкове планування податку на прибуток	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 8.</i> Податкове планування податку на додану вартість	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 9.</i> Податкове планування інших податків і зборів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів
<i>Тема 10.</i> Міжнародне податкове планування	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу з теми	Презентація результатів

6. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні

(початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 6.1 та 6.2).

Таблиця 6.1

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни (лекційні заняття)**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Податкове планування в системі загального планування підприємства	Лекція проблемного характеру з питання "Форми податкової політики підприємства"
Тема 2. Ризики в заходах податкового планування	Лекція проблемного характеру з питання "Класифікація ризиків податкового планування"
Тема 3. Принципи і методи податкового планування на підприємстві	Лекція проблемного характеру з питання "Принципи податкового планування", "Методи податкового планування"
Тема 4. Види та етапи податкового планування на підприємстві	Лекція проблемного характеру з питання "Класифікація видів податкового планування"
Тема 5. Методика податкового планування на підприємстві	Лекція проблемного характеру з питання "Складові методики податкового планування на підприємстві"
Тема 6. Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві	Міні-лекція з питання "Ресурсне забезпечення податкового планування на підприємстві"
Тема 7. Податкове планування податку на прибуток	Міні-лекція з питання "Правила і критерії прийняття рішень в умовах невизначеності", банки візуального супроводу
Тема 8. Податкове планування податку на додану вартість	Міні-лекція з питання "Схеми податкового планування податку на додану вартість"
Тема 9. Податкове планування інших податків і зборів	Міні-лекція з питання "Схеми податкового планування інших податків і зборів"
Тема 10. Міжнародне податкове планування	Лекція проблемного характеру з питання "Методи міжнародного податкового планування"

Таблиця 6.2

**Використання методик активізації процесу навчання
(семінарські та практичні заняття)**

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
Тема 7. Податкове планування податку на прибуток	<i>Завдання.</i> Побудувати схему податкового планування з	Семінари-дискусії, презентації

	податку на прибуток підприємств	
Тема 8. Податкове планування податку на додану вартість	Побудувати схему податкового планування з податку на додану вартість	Семінари-дискусії, презентації

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // Голос України. – 2010. – № 229–230 . – С. 1–56.

2. Иванов Ю.Б., Карпова В.В., Карпов Л.Н. Налоговое планирование: принципы, методы, инструментарий: Монография. – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2006. – 272 с.

3. Карпова В. Оптимизация налоговых платежей. — Х: «Издательский дом «Фактор», 2012. — 208 с.

4. Иванов Ю. Б. Податковий облік і звітність: підручник / Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, О. Є. Найденко – К. : Знання, 2010. – 710 с.